

mistra
sport & outdoors

Mistra Sport & Outdoors

ÅRSRAPPORT 2023

Innehåll

Inledning

Om oss	3
Programchef Peter Fredman och styrelseordförande Eva Thörnelöf: "Halvlek, halvtid, halvvägs"	4
Riksidrottsförbundet och Svenskt friluftsliv: "Vi vill vara en del av lösningen"	5
Highlights under 2023	6
Samverkan – Nyckeln till framgång	8
Rapport från Mistra Sport & Outdoors första fas	9

Resultat

Modell för förändring ska hjälpa idrotten och friluftslivet att bli mer hållbara	11
Forskare och studenter i nära samarbete	12
Bok om spänningen mellan idrott, prestation och hållbarhet	13
Jämlik tillgänglighet till sportanläggningar är viktigt för ökad hållbarhet	14
Receptbok för mångfunktionella landskap – så kan vi samsas i och med naturen	15
Leder cirkulära åtgärder alltid till miljöbesparingar?	17
Så kan evenemang bli mer miljövänliga	18
Utbildning i miljöengagerad paddling – ”Något vi kan jobba konkret med”	19

Kunskapsöverföring

Publikationer och presentationer	20
Webbinarier, framgångsexempel och blogginlägg	22

Översiktligt om programmet

Mistra Sport & Outdoors i siffror	23
Deltagare i programmet	24
Ekonomisk översikt	25

Framåtblick

Ansökan till andra fasen av Mistra Sport & Outdoors	26
---	----

English Summary

Mistra Sport & Outdoors – 2023 in brief	27
Report from phase I	27

Om oss

Mistra Sport & Outdoors är ett forsknings- och samverkansprogram för att skapa kunskap och lösningar för ökad hållbarhet inom idrotten och friluftslivet. Forskare från olika discipliner och universitet jobbar tätt tillsammans med friluftslivets och idrottens organisationer, myndigheter och företag för att nå programmets mål.

Värd för programmet är Mittuniversitetet. Finansieringen kommer till 80 procent från Stiftelsen för miljöstrategisk forskning, Mistra, och resten från medverkande universitet och organisationer.

Mål med programmet

- 1 Skapa världsledande forskning för att hitta och genomföra hållbara lösningar i praktiken**
- 2 Starta en rörelse för en hållbar utveckling inom idrotten och friluftslivet**
- 3 Verka för att etablera ett nätverksbaserat utvecklingscenter för hållbara lösningar**

Under 2023 har programmet lagt mycket tid på ansökan till andra fasen, parallellt med pågående forskning och arbete i lärandegrupperna.

[Läs mer om Mistra Sport & Outdoors »](#)

Halvlek, halvtid, halvvägs

2023 var året då Mistra Sport & Outdoors växlade upp verksamheten. Allt fler publikationer från forskarna, förslag till lösningar som testas i lärandegrupperna, och presentationer av programmets resultat som når ut till allt fler. Men kanske viktigast av allt, det var året då erfarenheterna från programmets första halvlek sammanställdes och la grunden till ansökan för Mistra Sport & Outdoors andra halvlek.

Halvlek – enligt ordboken då den totala spel-tiden för en match är uppdelad i två lika långa halvlekar med en halvtidspaus emellan. För den friluftsintrasserade kanske det snarare handlar om att vara halvvägs – punkten mitt emellan vandringens start och mål. Efter ett inledande år 2020 starkt präglad av pandemin, återtog Mistra Sport & Outdoors förlorad mark under 2021, för att under 2022 bättre ligga i fas med den ursprungliga planen, vilket bäddade för att 2023 växla upp verksamheten. Det har tagit oss till halvtid, halvvägs in i programmet.

Att närma sig halvtid innebär ingen paus för ett mistraprogram. Tvärt om är det då dags att utvärdera allt som är gjort och skissa på fortsättningen. Mistra Sport & Outdoors har tre långsiktiga mål: Att till år 2028 genomföra internationellt ledande forskning, bidra till att skapa en rörelse för hållbar utveckling inom idrotten och friluftslivet, samt att etablera ett nätverksbaserat center som tar vid efter programmet. Halvtid innebär att vi ska vara ett gott stycke

på väg för att nå dem. Samtidigt har vi lärt oss massor under de snart fyra år som programmet varit i gång. Erfarenheter vi vill dra nytta av i programmets andra halvlek. Vrida, vända och bända i det vi gör. Och det är också själva poängen med halvtidsutvärderingen – att kunna göra förbättringar i programmet utifrån både egna erfarenheter och utvärderingsgruppens rekommendationer.

2023 har inneburit ett systematiskt arbete med att sammanställa våra erfarenheter och skriva på ansökan, parallellt med att forskning och lärandegrupper jobbat på enligt plan. Efter flera års arbete släpptes boken "Sport, Performance and Sustainability" där flera forskare medverkar. 2023 var också året då vi genomförde intressanta samarbeten med European Network of Outdoor Sports (om miljöutbildning), Kungl. Skogs- och Lantbruksakademien (om mångfunktionella landskap) och Mistra Digital Forest (om rekreativsvärden i skogen). Forskare från Mistra Sport & Outdoors bidrog också till en

framgångsrik EU ansökan (Marie Curie programmet) om digital teknik inom besöksförvaltning – ett av flera "spinoff" projekt som programmet har bidragit till.

Lite längre fram i årsrapporten finner du en sammanfattning av rapporten som beskriver arbetet under programmets första halvlek. Här hittar du också höjdpunkter under året, som vår medverkan i Träffpunkt idrott, Almedalen och Tankesmedja för friluftsliv. Vi beskriver våra erfarenheter från att arbeta med samverkan i de tio lärandegrupperna och hur det kan leda till nya idéer och arbetssätt som kan skalas upp. Det handlar om pedagogiskt lärande, vägledning för resande, handbok för hållbara platser, funktionsmärkning av skaljackor, beteendeförändring genom evenemang och utbildning i miljöengagerad paddling. Och vi gläntar på dörren till programmets andra halvlek.

// PETER FREDMAN, PROGRAMCHEF
& EVA THÖRNELÖF, PROGRAMSTYRELSENS
ORDFÖRANDE

"Vi vill vara en del av lösningen"

Idrotten och friluftslivet – liksom hela samhället – står inför stora hållbarhetsutmaningar som kräver samordning, samverkan och tålamod för att lösas. Riksidrottsförbundet och Svenskt friluftsliv intensifierar nu arbetet med hållbarhet, inte minst genom samverkan med Mistra Sport & Outdoors.

Vi är positiva krafter för social hållbarhet och bidrar till samhällsnytta – bra verksamhet i våra föreningar motverkar ohälsa, stillasittande, ger social gemenskap och utveckling. När det kommer till miljö- och klimatfrågan har vi inte kommit lika långt, även om många aktiviteter och verksamhetsdelar är hållbara redan idag.

Friluftslivet och idrotten i Sverige är mångfaceterat. Det kännetecknas å ena sidan av enkelhet och en fokusering på "nära" aktiviteter och som kan nås via gång, cykling och kollektivtrafik, å andra sidan av mer avancerad och komplicerad verksamhet som ofta kräver specialutrustning, pengar, specialkunskaper och ofta långa och fossilberoende resesätt. Det finns således både hållbara och mindre hållbara delar inom såväl idrottsrörelsen som friluftslivet. Gemensamt för oss är att vi och en stor majoritet av medlemmarna vill vara en del av lösningen, vilket ställer krav på kunskap, mod och en vilja till beteendeförändring.

Flera av våra förbund och medlemsorganisationer intensifierar nu arbetet med hållbarhet. Vi har flera hållbarhetsnätverk, både RF och Svenskt Friluftsliv har en övergripande hållbarhetspolicy och ett flertal förbund och organisationer finns med i Mistra Sport & Outdoors viktiga arbete. Våra partnerskap – med en nära samverkan med praktisknära forskare – är

oerhört viktiga när vi vill genomföra förändringar och söka nya vägar framåt.

Genom samverkan blir vi starkare att ta itu med några av våra största utmaningar exempelvis vad gäller att minska fossila utsläpp från resor och transporter, öka cirkulära processer, minska konsumtionen av kläder, material och varor. Detta är frågor som funnits med inom Mistra Sport & Outdoors sedan starten och vi ser fram emot att ta ytterligare kliv i detta arbete tillsammans i fas 2.

Att skapa förändring med fokus på beteenden och styrmedel är viktiga områden inom Mistra Sports & Outdoors som vi ser fram emot att utveckla och bidra till framöver. Den stora omställningen kommer att handla om människors och organisationers kunskap och vilja att förändra och förändras och att ta fram användbara verktyg och metoder för ett sådant arbete.

// MALIN JÄRF,
STABSCHEF RIKSIDROTTSFÖRBUNDET
& JOSEFINE ÅHRMAN,
GENERALSEKRETERARE SVENSKT FRILUFTSLIV

*Malin och Josefine är ledamöter i
Mistra Sport & Outdoors programstyrelse.*

**"Nära samverkan med
praktisknära forskare är
oerhört viktigt"**

MALIN JÄRF

**"Vi är positiva krafter
för social hållbarhet och
bidrar till samhällsnytta"**

JOSEFINE ÅHRMAN

Highlights under 2023

7–9 mars

Mistra Sport & Outdoors medverkar med flera föredrag och seminarium om vägar till ökad hållbarhet inom idrotten och friluftslivet på Träffpunkt Idrott på Svenska Mässan i Göteborg.

24–25 mars

Mistra Sport & Outdoors är medarrangörer av Idrottslärarstämman i Falun tillsammans med Högskolan Dalarna och Svenska Idrottsföreningen.

16 maj

Vi arrangerar ett webinarium med fokus på hur vi når en hållbar användning av mark och vatten inom idrotten och friluftslivet: Vilka trender påverkar användning av mark och vatten för idrott och friluftsliv och vilka aktörer har möjligheter till och ansvar för att åstadkomma detta?

20–21 mars

Programstyrelsen träffas två dagar i Östersund för dialog kring programmets andra fas, möte med Mittuniversitetets ledning och studiebesök på Sports Tech Research Centre och turismforskningsinstitutet ETOUR.

19 maj

Boken "Sport, Performance and Sustainability" publiceras på förlaget Routledge (går att ladda ner som open access).

28 juni

Programchef Peter Fredman medverkar i Mistras Träffpunkt under Almedalsveckan på Gotland och gör, tillsammans med flera andra Mistra-program, medskick till politiken i Sverige samt inför COP28 mötet.

11–14 september

Forskare från programmet deltar med föredrag och workshop på Klimattoppmöte Kebnekaise då flera friluftsförbund signerar Kebnekaiseprotokollet för att minska friluftslivets klimatutsläpp.

19 oktober

Programmet är medarrangör och medverkar med en session om beteendeförändring och hållbarhet inom naturguidning på branschdagen Sustainable Outdoor Professionals i Östersund.

7–8 november

Mistra Sport & Outdoors är medarrangör av Tankesmedja för friluftsliv 2023 tillsammans med Naturvårdsverket. Sverker Sörlin föreläser om nödvändigheten att tänka nytt om kunskap. Vi arrangerar sessioner om vägar framåt för ekologiskt hållbara, mångfunktionella landskap, samt beteendeförändringar för hållbart friluftsliv.

19–21 september

Flera forskare medverkar på 31st Nordic Symposium on Tourism and Hospitality Research som arrangeras av turismforskningsinstitutet ETOUR i Östersund.

22 november

Vi arrangerar ett webinarium om framtidens miljömässigt hållbara idrotts- och friluftsanläggningar tillsammans med Centrum för Idrottsforskning (kunskapsplattform för idrotts- och friluftsanläggningar) och Sveriges kommuner och regioner, SKR.

11 december

Vi skickar in rapporten från Mistra Sport & Outdoors första fas (april 2020–juni 2024) och ansökan till fas 2 (juli 2024–juni 2029) till Mistra.

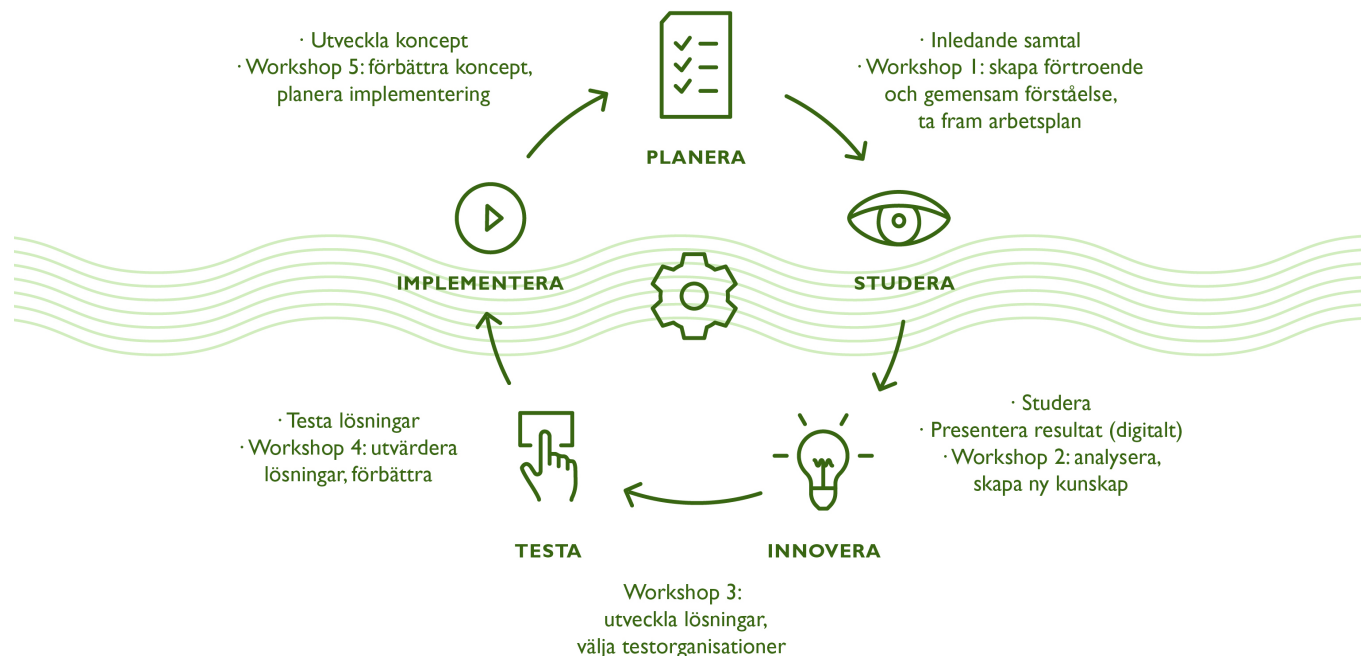
Samverkan – Nyckeln till framgång

I Mistra Sport & Outdoors har vi arbetat aktivt med samverkan mellan forskare och representanter från idrotts- och friluftsförbund från dag ett.

Genom programmets samverkansprocess har miljömässiga utmaningar identifierats, och programmets deltagare har arbetat tillsammans för att ta fram ny kunskap kopplat till utmaningarna, samt utvecklat lösningar som stödjer och möjliggör en hållbar utveckling inom det svenska idrott- och friluftslivet.

Under 2023 skedde många framsteg vad gäller det sistnämnda, att utveckla lösningar, vilket är extra roligt eftersom lösningarna är en nyckelfaktor för att uppnå ett av programmets mål: att skapa en rörelse för ett mer hållbart idrott- och friluftsliv!

För att utveckla lösningar har Mistra Sport & Outdoors arbetat utifrån en 5-stegsprocess, som inkluderar stegen att planera, studera, innovera, testa och till sist implementera idéer och lösningar. Baserat på detta arbetssätt har ett antal idéer och lösningar utvecklats i programmets lärandegrupper, här följer några exempel.

TESTA

- En pedagogisk modell för beteendeförändring inom idrotts- och friluftsförbund för att uppnå en ökad miljömässig hållbarhet (se sid 11)
- Handbok för samverkan i mångfunktionella landskap – *Hållbara platser: En receptbok för lokal samverkan i mångfunktionella landskap* (se sid 15)
- Funktionalitetsmärkning av begagnade skaljackor (se sid 17)
- Utbildning samt undervisningsmaterial kring miljömässig hållbarhet för ledare inom friluftslivet – *Miljöengagerad paddling* (se sid 19)

INNOVERA

- Playbook – *Hållbar fritid: Att navigera mot ett hållbart idrotts- och friluftsliv*
- Kurs och studiematerial kring miljömässig hållbarhet inom skolämnet idrott och hälsa riktat mot idrottslärare
- Mistra Sport & Outdoor Rapport (2023:2) *På väg mot en hållbar användning av mark och vatten inom idrotten och friluftslivet år 2030?*
- Dialog kring tillståndsprocesser med Länsstyrelsen Jämtland: Redogörelse av forskningsresultat samt dialog kring besluts- och bedömningskriterier för naturbaserade evenemang
- Verktygslåda för hållbara evenemang, inklusive rekommendationer, policyinstrument och miljöpåverkanskalkylator.

STUDERA

- Databas samt utvärderingskriterier för idrotts- och friluftsanläggningar med avseende på energianvändning, utsläpp, vattenförbrukning etc.

Rapport från Mistra Sport & Outdoors första fas

När Mistra utvärderar sina program vid halvtid är det två dokument som står i centrum – en rapport över uppnådda resultat under den första fasen och en ansökan för fas två. Därutöver är styrelseprotokoll, publikationer och annan dokumentation underlag för utvärderingen. Här sammanfattar vi det viktigaste ur rapporten från fas I.

I de inledande avsnitten beskriver vi program-mets vision och mål och hur pandemin påverka-de oss. Programmet startade ju den 1 april 2020, två veckor efter att coronaviruset satte klorna i tillvaron, vilket fick stor påverkan på program-mets inledande år. Som så många andra fick vi ställa om till digitalt (ett stort uppstartmöte var planerat i Stockholm) och på det första program-styrelsemötet i maj 2020 beslutades att tilldela medel från styrelsens reserv för att studera pandemins effekter på idrotten och friluftslivet. Resultaten finns i flera rapporter. Krisen som följde visade inte minst konsekvenser av och förmågan till förändring, viktig kunskap som vi tog med oss i den fortsatta forskningen.

En viktig aspekt vid halvtidsutvärderingen är övergången från fas I till fas 2 eftersom det ger möjligheter till justeringar av programmets innehåll och inriktning. Mycket av detta fångas upp i ansökan till fas 2, som är grunden till programplanen för den andra fasen. Bland annat har vi reviderat vår syn på att "skapa en rörelse" för ökad miljömässig hållbarhet till att tydligare knyta denna ambition till pågående hållbarhets-processer som sker inom idrotts- och friluftslivets rörelserna.

Samverkan och samskapande är viktiga arbets-sätt för Mistra Sport & Outdoors, och våra erfarenheter från detta beskrivs i rapporten.

Viktiga lärdomar från arbetet med samverkan är betydelsen av engagemang och facilitering av lärandegrupper. Rapporten redovisar hur långt de olika lärandegrupperna kommit med att testa olika lösningar i ambitionen att skapa nya innovationer. Här märks bland annat en kursplan för miljömässig hållbarhet inom idrottslära-utbildningar, en vägledning för hållbart resande, en receptbok för mångfunktionella landskap och en kompass för hållbara evenemang.

Våra erfarenheter från samverkansarbetet ana-lyserades av en extern konsult under 2023 vilket också finns redovisat i rapporten. Här framkommer flera styrkor i processens organisering, men också förbättringsmöjligheter bland annat kring rollfördelning, fokus på innovation och kopp-lingar mellan de olika lärandegrupperna. Den interna kommunikationens roll för programmet lyfts fram som en styrka.

Aktivt kommunikationsarbete med fokus på våra prioriterade målgrupper (aktiva inom programmet och organisationer inom idrotten och friluftslivet) kännetecknar programmets första fas. Här märks särskilt vår grafiska profil, hemsidan och de många webinarier vi arrang-erat tillsammans med våra samverkanspartners. Årsrapporten, med en tydlig populärvetenskaplig profil, är också en mycket uppskattad produkt från programmet.

Mer ingående beskrivningar av metoder och resultat från programmets sex teman, och tillhörande lärandegrupper, utgör en stor del av rapporten från fas I. Nedslag i resultaten från vår forskning om kunskap och omvandling, hållbara transportlösningar, hållbar användning av mark och vatten, material och utrustning, håll-bara evenemang, samt beteenden och styrmedel hittar du längre fram i den här årsrapporten.

Utöver all verksamhet inom ramen för Mistra Sport & Outdoors har programmet bidragit till ett stort antal angränsande projekt, vi kallar dem "spinoffs". Det är mycket intressant som döljer sig bakom begrepp som "Roadmap to Paris", "Durability project", "VIMAS", "COASTREC", "SEE", "SustainGov" och "ReConnect". Vi lyfter också fram programmets bidrag till hållbarhets-policyn Svenskt Friluftsliv nu arbete utifrån. »

Pågående licentiand- och doktorandarbeten:

- On the environmental paradox of outdoor recreation
Oskar Abrahamsson, kulturgeografi
- The development of padel in Sweden, with a focus on management and facilities, and its relation to opportunities and challenges of environmental sustainability
Johan Carlsson, idrottsvetenskap
- Understanding Behind Acceptance of Environmental Impacts from Tourism Events
Axel Eriksson, turismvetenskap
- How is digital technology and environmental sustainability enacted in physical education and physical education teacher education
Andreas Isgren Karlsson, pedagogiskt arbete
- Combining recreation and nature conservation in practice. Voices from local and regional practitioners in Stockholm, Sweden.
Kristin Malmcrona Friberg, Strategies for Sustainability Sciences
- Funktionalitet över tid för sport- och friluftslivsprodukter
Louisa Nilsson, maskinteknik med inriktning sportteknologi och additiv tillverkning
- Sustainable Mobility Behaviours of Mountain Bike Tourists
Samudika Perera, turismvetenskap
- Swedish friluftsliv in an intersectional perspective
Liubov Timonina

Programmöte på Bosön i april 2023.

Ett viktigt bidrag med programmets verksamhet är byggandet av "vetenskaplig kapacitet" inom idrotten och friluftslivet. Det gör vi framför allt genom att utbilda licentiander och doktorer, som efter disputation tar med sig spetskompetens ut i arbetslivet, inom och utanför akademien. Men det tar tid att doktorera, minst fyra år, och de första disputationerna infaller under 2024. Mistra Sport & Outdoors har under första fasen helt eller delvis finansierat 8 licentiander och doktorander.

Stora och långsiktiga program, som kännetecknar Mistra, ger också goda förutsättningar för forskare att bygga nätverk och skapa en attraktiv karriär inom akademien. Under den första fasen har programmet finansierat dryg 30 forskare vid sju lärosäten i Sverige med Mittuniversitetet som programvärd.

Rapporten redovisar också innehållet i de 14 projekt som styrelsens strategiska reserv finansierat under den första fasen. Här återfinns bland

annat studierna av pandemins effekter på idrotten och friluftslivet, analyser av plastmaterials åldrande, pedagogisk modell för beteendeförändring, funktionsmärkning av jackor och analyser av frilufsorganisationernas arbete med miljömässig hållbarhet. Styrelsen har också finansierat "open access" utgivning av boken Sport, Performance & Sustainability. Cirka en tredjedel av styrelsens reserv användes för att finansiera faciliteter av programmets lärandegrupper.

Rapporten lyfter särskilt fram några av programmets vetenskapliga publikationer, och i bilagor finns samtliga leveranser redovisade. Det är en imponerande samling som innehåller såväl artiklar, rapporter och böcker som många presentationer, seminarier och webinarier.

Vill du läsa rapporten "Towards Sustainable Solutions, Progress report phase I, 2020–2024. Rapport 2024:I" i sin helhet finns den att ladda ner på programmets webbsida: www.mistrasportandoutdoors.se/publikationer

Projekt som beviljats medel ur styrelsens strategiska reserv

Effekter från Covid-19 på sport, fysisk aktivitet och friluftsliv

Kartlägga och bättre förstå konsekvenserna av Covid-19-pandemin i Sverige när det gäller idrott, fysisk aktivitet och friluftsliv.

Covid-19 och evenemang

Beskriva pandemins effekter på idrottsevenemang, hur arrangörer anpassade sig till situationen och potentiella innovationer som kom ur denna period när evenemang inte kunde organiseras.

Kartläggning av besök i naturen under Covid-19

Fånga in rumslig och djupgående information om fritidsaktiviteter och trender under pandemin.

Samskapande mellan skola, idrott och miljö

Undersöka hur miljömässig hållbarhet uttrycks i svenska skolor i allmänhet, och förutsättningarna för implementering av miljömässig hållbarhet i idrottsundervisningen.

Hållbara evenemang i gränslandet mellan idrott och friluftsliv

Utforska hur orienteringsevenemanget O-Ringen anpassar sig till sin miljö och sprider lokal kunskap under förberedelserna inför evenemanget.

Åldring av plastmaterial som används i sport- och utomhusutrustning

Karaktärisera plastmaterial som används på utomhus- och sportutrustning, både nya och gamla, fossila och biobaserade, för att bestämma den potentiella nedbrytningen av polymermaterialen under olika förhållanden, såsom UV, temperatur och slitage.

Pedagogisk modell för beteendeförändring i idrotts- och frilufsorganisationer

Utveckla och testa verktyg för att möjliggöra och underlätta förändringar för en mer hållbar utveckling av sport- och frilufsorganisationer.

"Open access" publicering av den vetenskapliga boken Sport, Performance & Sustainability

Att analysera inte bara hur sportifiering kan ha bidragit till idrottens växande miljöpåverkan utan också om den kan användas som ett verktyg för positiv social förändring.

Funktionalitetsmärkning för begagnade skaljackor

Genomföra en pilotstudie för att implementera forskningsresultat i innovation genom en funktionsmärkning för begagnade skaljackor.

Initiera förändrade resebeteenden i samband med O-Ringen 2023, Åre

Undersöka betydelsen av identitets- och effektivitetsprocesser på individuell och kollektiv nivå för att förbättra förståelsen av drivkrafterna bakom miljöbeteenden bland evenemangsdeltagare.

Drivkrafter för miljövänliga beteenden och attityder inom och utanför den organiserade idrotten och friluftssektorn i Sverige

Undersöka hur samspelet mellan psykologiska och kontextuella faktorer formar allmänhetens pro-miljömässiga handlingar och attityder relaterade till sport- och utomhussektorerna.

Ekologisk hållbarhet i frilufsorganisationer

Öka kunskapen om arbetet med ekologisk hållbarhet i ett urval av organisationer som är anslutna till paraplyorganisationen Svenskt Friluftsliv.

Extern utvärdering av Mistra Sport & Outdoors samverkansprocess

Institutionen för människa och samhälle, Sveriges lantbruksuniversitet, SLU.

Diskussionsunderlag om nätverksbaserat center

Diskussionsunderlag inför fortsatt arbete med Mistra Sport & Outdoors-net.

Modell för förändring ska hjälpa idrotten och friluftslivet att bli mer hållbara

Hur man kan skapa förändring för en miljömässigt hållbar utveckling? Den frågan ställde sig lärandegruppen för kunskap och omvandling. Nu har de tagit fram en modell som under 2023 testats hos bland annat Svenskt Friluftsliv.

– Egentligen är det två olika modeller som vi har förenklat och kombinerat för att de ska fungera på alla olika nivåer i en organisation, berättar Susanna Hedenborg som är en av forskarna i lärandegruppen.

Idén att utveckla en förändringsmodell kommer från lärandegruppen, där många olika verksamheter är representerade. Deltagarna jobbade tätt ihop för att identifiera utmaningar och samla kunskap. Sedan tittade de på vilka modeller som redan fanns och vilka som fungerade. Efter inventering och diskussioner insåg de att vad de sökte inte fanns, de behövde

kombinera två modeller – den transteoretiska modellen och COM-B-modellen.

Den transteoretiska modellen handlar om att identifiera var i förändringsprocessen organisationen befinner och på så sätt kunna se vilka steg som måste tas för att uppnå en förändring. COM-B-modellen handlar specifikt om beteendeförändring och är utvecklad för att användas inom vården.

Workshop om nuläget

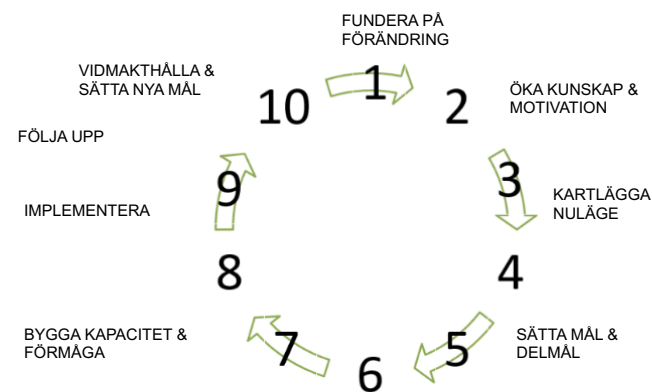
Under 2023 har den nya kombinerade modellen testats i olika sammanhang. Ungefär så här har det gått till.

Deltagarna uppmanas att fundera på hur långt man har kommit i processen mot en miljömässigt hållbar organisation. Svaret formuleras som en siffra på »

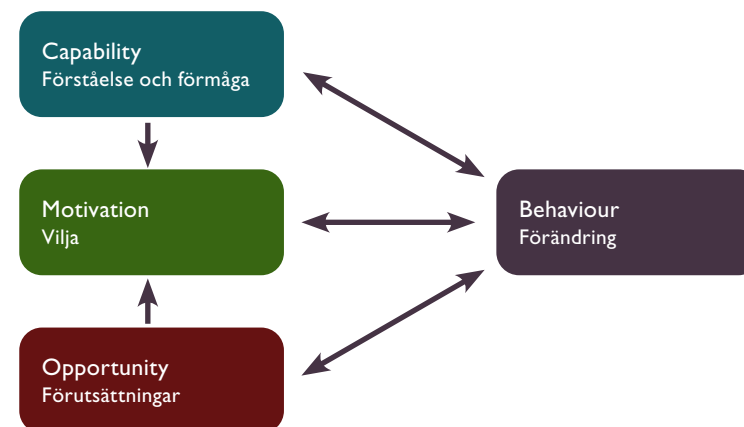
”Förändring är svårt, det är lättare att göra som man alltid har gjort.”

SUSANNA HEDENBORG

Den transteoretiska modellen

COM-B-modellen

skalan 1–10, där 1 står för att de är långt ifrån att uppfylla förändringsmål och 10 står för att målet/målen redan är uppfyllda.

Det kan skilja mycket mellan vilka siffror olika personer sätter, vilket leder till viktiga reflektioner och diskussioner. Under workshopen får deltagarna tillsammans identifiera var i förändringsprocessen organisationen befinner sig och vad de behöver göra för att ta ett steg framåt.

Identifiera hinder

I workshopens andra del går man över till modellen COM-B som är en psykologiskt baserad modell för beteendeförändring. Här får deltagarna utgå ifrån de mål som sattes i del 1 och fundera på vad som krävs för verklig förändring.

Förenklat utgår COM-B-modellen ifrån att beteendeförändring kommer av tre faktorer: förmåga, motivation och förutsättningar. Genom att analysera de här tre delarna kan man identifiera hinder för förändring. Ett exempel kan vara att få människor att cykla till idrottsanläggningen istället för att köra bil. Om alla kan och vill cykla men det inte finns cykelbanor saknas förutsättningar. Då måste man kanske prata med kommunen. Om det däremot finns cykelbanor och människor vill cykla men inte kan, alltså saknar förmåga, måste det ordnas cykelkurser.

– Många strategier för förändring börjar med tanken "vi måste sprida kunskap". Ofta finns kunskapen, men förändringen kommer ändå inte, säger Susanna Hedenborg. När man bryter ner det på det här sättet inser man att det inte räcker med information för att människor ska förändra sitt beteende.

De som har deltagit i testerna är positiva till modellen. De tycker att workshopen varit givan-

de och att modellen skulle kunna appliceras på många områden. Men de skulle gärna vilja ha mer tid att diskutera, vilket Susanna håller med om.

– Vi skulle behöva mer tid för att jobba med vilka delmål de behöver sätta och hjälpa dem att konkretisera vägen framåt. Piloten är ett smakprov, för att de ska börja reflektera.

Fortsatt utveckling under 2024

Under testerna som genomförts har flera forskare varit med för att lyssna och observera. Nu ska fler tester genomföras och forskarna ska fortsätta vässa modellen.

Så länge Mistra Sport & Outdoors pågår kan personer från lärandegruppen facilitera workshops, men på längre sikt måste organisationerna successivt ta mer ansvar för sin egen förändringsvilja och förändringsprocess. En tanke är att samarbeta med universitetens innovationskontor för att få stöd kring hur modellen kan paketeras.

– Jag gissar att vi kommer att ta fram ett läro-medel som kanske SISU – idrottens bildningsförbund – kan ta över och jobba med, avslutar Susanna.

Lärandegrupp Kunskap och omvandling

Friluftsförbundet, Carl Craaford
Riksidrottsförbundet/SISU, Andreas Linderyd
Bernadottegymnasiet, Göteborgs Stad,
Robin Rudelius
Svenskt Friluftsliv, Johan Faskunger
Forskare: Marie Larneby, Malmö Universitet,
Eric Backman, Högskolan Dalarna och
Susanna Hedenborg, Malmö Universitet
Facilitator: Karin Berg

Forskare och studenter i nära samarbete

Lusine Margaryan är forskare i Mistra Sport & Outdoors och ansvarig för masterprogrammet i turismvetenskap vid Mittuniversitetet. Här berättar hon om hur våra forskare samarbetar med studenter och varför det är viktigt.

Jag undervisar på en kurs som heter "Tourism and Sustainability", där studenterna möter olika ämnen och metoder som rör hållbarhet. Inom ramen för denna kurs brukar jag bjuda in mina kollegor att hålla gästföreläsningar om projekt som de arbetar med. Det är viktigt för mig att studenterna drar nytta av vår forskningsmiljö och får ta del av pågående forskning. Ofta blir studenterna så intresserade och inspirerade att de vidareutvecklar idéerna till sina uppsats-ämnen och arbetar tillsammans med pågående forskningsprojekt. Mistra Sport & Outdoors är ett sådant exempel.

Varför är det viktigt att jobba ihop med studenter?

Det är viktigt på många plan. För det första är studenterna alltid mer intresserade av att lära sig om de vet att exemplen inte kommer från läroböcker utan från verkliga projekt som deras lärare är involverade i. Många studenter är också mer motiverade att arbeta med sina uppsatser om de vet att resultaten kan vara användbara för att lösa problem i verkliga livet. Och naturligtvis är det en klyscha att säga det, men studenterna är våra kommande beslutsfattare och förändringsagenter, så vi undervisar med hopp om en mer hållbar framtid. Samtidigt lär vi oss också mycket av våra studenter, de kommer med nya idéer och ser till att vårt arbete förblir relevant.

Berätta om hur det gick till när en studentuppsats blev till en vetenskaplig publikation.

Detta är ett bra exempel på vad jag beskrev ovan. Vår masterstudent Tami Lanzendorf blev inspirerad av Mistra Sport & Outdoors och bestämde sig för att skriva sitt examensarbete om hållbara sport- och utomhusevenemang, med Östersund som fallstudieområde. Senare blev hon praktikant på forskningscentret ETOUR, och vi omvandlade tillsammans hennes uppsats till bokkapitlet "Environmental Leverage through Sport Event Portfolios" som publicerades i "The Routledge Handbook of Events and Sustainability".

Kan du ge exempel på något annat samarbete med studenter?

Under sin praktik på ETOUR arbetade Tami Lanzendorf också, tillsammans med sin klasskamrat Henk Högemann, på en litteraturoversikt över miljöpåverkan av evenemang som senare publicerades i vår rapportserie under titeln "Review of Environmental Impacts of Outdoor Events with a Focus on Orienteering".

Nyligen försvarade en annan masterstudent, Marie Lerho, framgångsrikt sin uppsats med titeln "Elite Athletes Travel Behaviour to/from Events" om hållbarhetsbarriärer och möjligheter när det gäller skidskytteevenemang. Under arbetet med uppsatsen fick Marie råd inte bara från sin handledare utan också från andra forskare i Mistra Sport & Outdoors. Just nu gör Marie sin praktik på Internationella skidskytteförbundet och hjälper dem specifikt att göra skidskytteevenemang mer hållbara. Vi arbetar också med att förvandla hennes avhandling till en artikel. Jag tycker att det här är ett bra exempel på synergi mellan utbildning, forskning och praktik!

Bok om spänningen mellan idrott, prestation och hållbarhet

Efter flera års arbete släpptes boken "Sport, Performance and Sustainability" på det internationella förlaget Routledge i mars 2023. Redaktörerna och merparten av författarna tillhör Mistra Sport & Outdoors.

Daniel Svensson, forskare i idrottsvetenskap vid Malmö universitet, är en av redaktörerna från Mistra Sport & Outdoors. Han berättar om den övergripande frågeställningen i boken.

– Hur kan man balansera sportifiering och strävan efter ökad prestation med andra värden?

I relation till miljömässig hållbarhet blir den krocken väldigt tydlig och det finns ingen bok i dag som tydligt fokuserar på det, säger han.

I boken vill forskarna ge ett historiskt perspektiv på frågan och samtidigt blicka framåt. Vad finns det för potential i idrotten i dag, mot att ställa om till ett mer hållbart idrottsutövande?

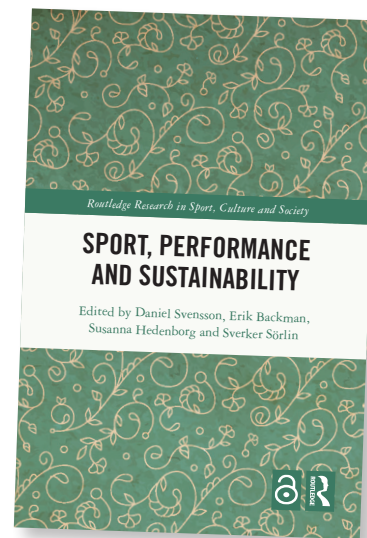
Daniel ger några exempel på kapitel i boken:

Potentialen i generation Z

Den yngre generationen, generation Z, är vana användare av sociala medier och sociala nätverk – samtidigt som de är mer medvetna om hållbarhetsfrågor (se på Greta Thunberg!). Många idrottsprofiler, fjällöpare, ultralöpare, traillöpare,

"I relation till miljömässig hållbarhet blir krocken väldigt tydlig"

DANIEL SVENSSON

cyklister etc, använder sina egna kanaler för att profilera sig med miljöaspekter. Kan man använda sociala medier som mobiliseringsplattformar för en ökad hållbarhet? Ett av kapitlen handlar om den enorma potentialen som finns hos influenceridrottarna.

Historia för fokusförflyttning

Det finns en stor vana inom idrotten att ta till sig ny kunskap, nya tekniker och nya metoder för att maximera prestation. Att mäta, följa upp och utveckla i rask takt. Skulle vi kunna använda den vanan och förmågan, samt strävan efter prestation inom idrotten, även för en omställning kring miljöpåverkan? I så fall blir det historiska förhållningssättet en potential för en fokusförflyttning.

Naturlig prestation

Ett annat kapitel handlar om "naturlig prestation" inom idrotten, dvs prestation med mindre fokus på teknik och hjälpmedel. Att uppvärdera det naturliga "idealet" och problematisera vad som är naturligt och inte, skulle kunna påverka hur man ser på idrott och prestation. Vi har exempelvis bestämt att doping är någonting onaturligt – någonting vi inte vill ha inom idrotten. Finns det fler hjälpmedel vi skulle kunna tona ned för att få en mer hållbar idrott?

Andra kapitel i boken handlar om hållbarhet inom skolämnet idrott och hälsa, om trenden att flytta utomhusidrotter till inomhusanläggningar, och hur coronapandemin påverkat omställningen mot en mer hållbar idrott. Författarna kommer från olika discipliner – som idrottsvetenskap, historia, sociologi, utbildningsvetenskap och filosofi.

Boken "Sport, Performance and Sustainability" finns tillgänglig som nedladdningsbar fil hos förlaget [Routledge](https://www.routledge.com).

Jämlik tillgänglighet till sportanläggningar är viktigt för ökad hållbarhet

Tillgänglighet till sport- och idrottsaktiviteter är viktigt för möjligheterna att kunna vara fysiskt aktiv och att kunna delta i ett socialt sammanhang. Hur man tar sig till sportanläggningar har också en påverkan på klimatet. I de fall det råder sämre förutsättningar för människor med mindre resurser kan bristen på tillgänglighet dessutom driva på ojämlikhet och segregation.

Möjligheterna att röra sig i vardagen och ha närhet till rekreation blir allt viktigare för välbefinnande och för folkhälsan generellt. Dels är det viktigt med motion, och dels är idrottsrörelsen och friluftslivet en viktig social arena, en plats där människor kan utvecklas tillsammans och bygga upp gemenskaper som får effekter långt utanför idrottssfären.

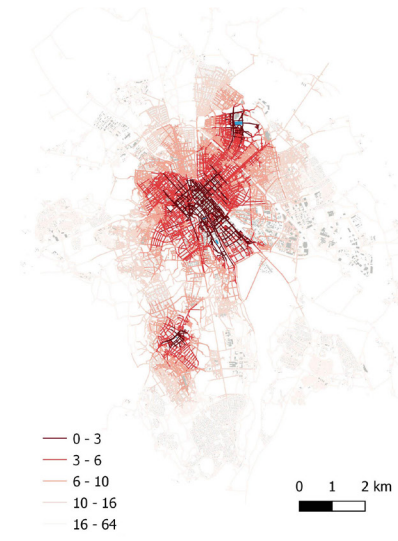
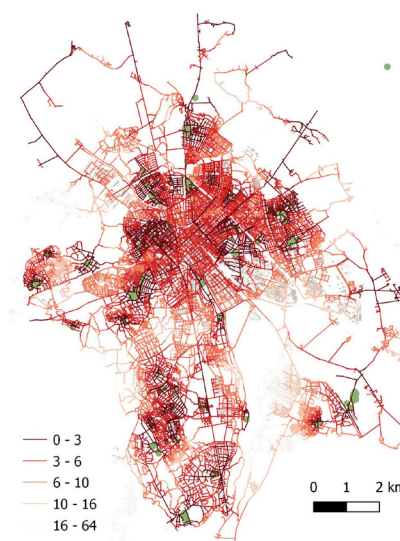
Riksidrottsförbundet har ca 3,3 miljoner medlemmar och uppskattar att 150 000 organiserade sportaktiviteter äger rum varje dag. Andelen icke hållbara transporter är ett växande problem, både med anledning av att de genererar utsläpp men också så riskerar det att öka ojämlikheten och den sociala polariseringen. Det finns all anledning att närmare studera hur fler sport- och idrottsresor kan styras över till hållbara transportalternativ, exempelvis att gå och cykla eller kombinationer med kollektivtrafik. Även samåkning med bil är att föredra framför individuella resor. Var sportanläggningarna lokaliseras i relation till var invånarna bor och i vilken grad de är tillgängliga med kollektivtrafik blir därmed en allt viktigare fråga om vi ska nå klimatmålen.

Idag utgör fritidsresor 22% av alla resor som görs inom Sverige och av dessa är det så mycket som 62% som görs med bil och bara 25% som går eller cyklar.

Studie i Uppsala

I Uppsala kommun har Ann Legeby, forskare vid KTH, gjort en studie om lokalisering av sportanläggningar och hur tillgängligheten till dessa platser ser ut i olika delar av staden. Detta har jämförts med information om befolkningens socioekonomiska situation för att kunna koppla till sociala hållbarhetsfrågor, segregation och ojämlika livsvillkor.

Ann Legeby har också studerat hur synliga och närvarande olika sporters anläggningar är i staden och kartlagt hur stor del av staden de täcker in, vilket indikerar vilka förutsättningar olika sporter har för att övergå till hållbara transporter. Vidare studeras sportanläggningarnas upptagningsområde med hänsyn till socioekonomi, vilket gör det möjligt att se hur olika grupper gynnas eller missgynnas till följd av kommunens sätt att planera för sport och

Räckvidd genom stadsrummet för två olika sporters anläggningar, fotbollsplaner (vänster) och isanläggningar (höger). Avståndet mätt som antal riktningförändringar i gatusystemet. Fotbollsplanernas räckvidd täcker en väsentligt större del av Uppsala än isanläggningarna.

idrott. I Uppsala har hon också tittat på olika styrdokument och jämfört med hur verkligheten lever upp till uppsatta mål.

Stora ojämlikheter

Analyserna visar att det råder stora ojämlikheter i fråga om tillgänglighet till sportanläggningar men också att det finns stora skillnader när olika sporter jämförs.

Vissa sporter har ett lokalt upptagningsområde och har anläggningar utspridda i staden vilket underlättar för att öka andelen som går och cyklar, jämfört med sporter som är hänvisade till en eller mycket få anläggningar i en stad. Då blir avstånden ofta långa vilket påverkar val av transportslag och möjligheten att delta kan bli beroende av tillgång till egen bil i hushållen.

Studien visar att flera socioekonomiskt svaga områden är missgynnade när det gäller tillgänglighet till sportanläggningar. Det betyder att kommunens sätt att planera och investera i sportanläggningar har resulterat i en situation som präglas av ojämlika livsvillkor med risk att reproducera och förstärka segregation.

Så här gjordes studien

Analyserna baseras på kommunens data över sportanläggningar och socioekonomiska faktorer hos befolkningen. Tillgänglighetsanalyserna mäter närhet till anläggningar från där folk bor på ett sätt som tar hänsyn till byggd form och hur gatunätet kopplar ihop olika delar av staden.

Receptbok för mångfunktionella landskap – så kan vi samsas i och med naturen

De områden som inte används för boende, arbete, service och transporter får allt fler användningsområden. En av Mistra Sport & Outdoors lärandegrupper funderade på hur alla kan samsas på ett hållbart sätt och utvecklade en metod för det.

”Bokens steg och verktyg går att använda rakt av eller utveckla, byta ut eller kanske hoppa över”

SARA BORGSTRÖM

Stadsnära grönområden ska vara en oas för människors återhämtning, en källa och ett stöd för den biologiska mångfalden, och bidra till att mildra klimatförändring och miljöproblem genom att till exempel ta upp koldioxid och rena vatten. Men hur mångfunktionellt kan ett område bli? Var går gränsen för hur många olika nyttjare som kan samsas utan att det uppstår trängsel och konflikter? Var går gränsen för när ett områdes ekologiska strukturer och processer inte längre fungerar?

De här frågorna ställde sig lärandegruppen för hållbar användning av mark och vatten i stadsnära landskap. Därför utvecklade de en metod för hållbara platser – en receptbok för samverkan som ska leda till mångfunktionella landskap där aktörerna hjälps åt att ta hänsyn till och stödja naturen och varandra. Efter ett gediget arbete med att utveckla och testa en rad verktyg för att samverka i ett lokalt, stadsnära, mångfunktionellt grönområde växte receptboken fram.

Utmaningar i Vitberget

Under 2023 har metoden testats, bland annat i Skellefteå kommun där Vitbergsområdet, ett 600 hektar stort stadsnära grönområde, är just ett

Vid det första mötet i Skellefteå genomfördes ett gemensamt platsbesök i Vitberget.

mångfunktionellt landskap. Redan idag samsas ca 20 sport- och friluftslivsforeningar och privata företag inom sport- och friluftsliv med skogsbruk och renskötsel. Planerna framåt innefattar att inrätta naturreservat, anlägga en ny rullskidbana och nya nedfarter för skidåkning. Dessutom

beräknas invånarantalet i kommunen öka med 16 000 personer fram till år 2030, vilket gör att många fler kommer vilja använda Vitbergsområdet. Med dessa utmaningar tackade kommunen ja till att testa metoden för hållbara platser. »

– Målet är att föreningarna ska se vad de kan bidra med och känna att detta kan vi lätt samarbeta kring! säger Stefan Wallgren, projektledare för utvecklingen av Vitbergsområdet på Skellefteå kommun.

Stefan Wallgren har arbetat med forskare och en facilitator från lärandegruppen för att få ut så mycket som möjligt av metoden, som är uppbyggd kring tre möten med representanter från berörda organisationer:

- Det första mötet handlar om att identifiera vilka aktörer som finns i området och vad de

gör, samt vilka gemensamma intressen som finns.

- Det andra mötet fokuserar på områdets geografi – var ligger de viktiga platserna, på vilket sätt är de viktiga och vem använder dem?
- Vid det tredje mötet samlas den gemensamma kunskapen ihop och möjliga aktiviteter för att stärka både ekologisk och social hållbarhet identifieras.

Som i alla recept presenteras varje möte med syfte, hur lång tid det kan tänkas ta, ingredienserna som behövs, och hur det ska gå till.

– Man kan se bokens steg och verktyg som förslag. De går att använda rakt av eller utveckla, byta ut eller kanske hoppa över, säger Sara Borgström som leder arbetet i lärandegruppen.

Testerna gav ny kunskap

Under testerna har forskarna successivt justerat och utvecklat modellen. Förberedelserna är oerhört viktiga och för dem som leder processen krävs mycket arbete mellan de tre mötena.

– Idag krävs mycket facilitering, konstaterar Sara. Vi behöver utveckla metoden så den blir mer självförklarande och kanske också erbjuda utbildning av processledare i de organisationer som vill använda den.

"Vi utvecklar en gemensam, begriplig metod för hur flera olika intressen, med olika behov, kan samexistera i ett landskap, samtidigt som ekologiska processer och funktioner bibehålls och stärks över tid."

Metoden ska även kunna användas för att på ett hållbart sätt introducera en ny intressent vars intressen tillgodoses samtidigt som övriga intressen, inklusive ekologiska processer och funktioner, säkerställs."

LÄRANDEGRUPPENS MÅLBILD

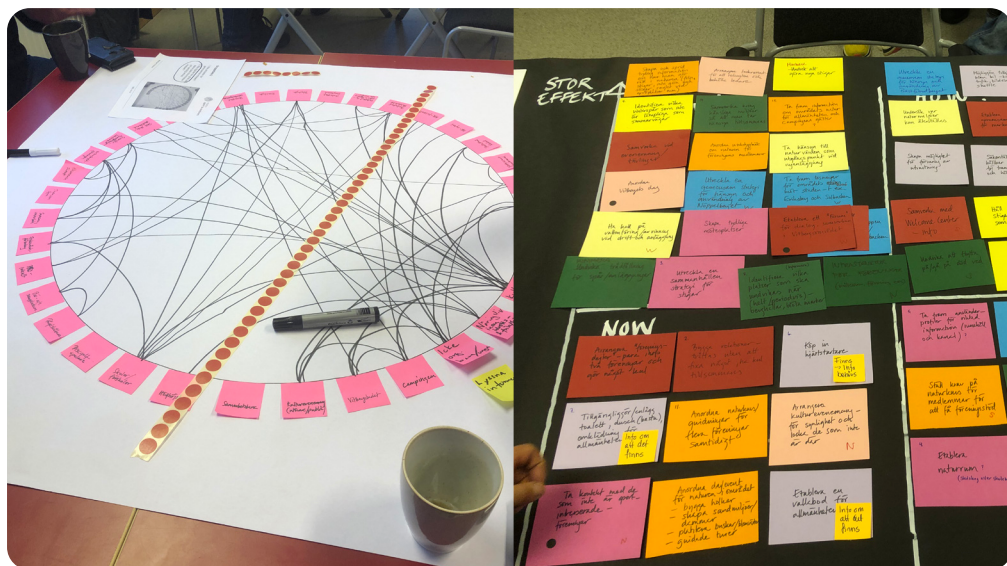
Hittills har alla möten varit fysiska och nästan utan digitala verktyg. Att besöka området tillsammans, att skriva och rita för hand, markera med klisterlappar och presentera ideerna på ett grafiskt sätt har varit mycket uppskattat och bidragit till utbyte av kunskap och dialog mellan deltagarna. Vilket är en förutsättning för samverkan mellan många olika intressen i mångfunktionella landskap.

Forskarna har lärt sig väldigt mycket under testtillfällena och under våren 2024 kommer man att fortsätta utveckla metoden. Stefan Wallgren på Skellefteå kommun är nöjd med resultatet från arbetet med receptboken.

– Jag är positivt överraskad att engagemanget var så stort! Vi hade aldrig kunnat göra det så bra utan er.

Lärandegrupp Hållbar användning av mark och vatten – stadsnära landskap

Friluftsförbundet Region Mälardalen,
Ylva Schöldberg
Järfälla kommun, Erik Häff och Peder Curman
LRF Mälardalen, Håkan Lindström
Länsstyrelsen Stockholms län, Kristin Ekblom
Region Stockholm, Elisabeth Märell
Riksidrottsförbundet/SISU, Pasi Rosenqvist
STERF, Maria Strandberg
Stockholm stad, Helene Pettersson
Svenska Ridsportförbundet, Elin Gustavson
Forskare: Sara Borgström, KTH, och Erik Andersson, Stockholms universitet
Facilitatorer: Karin Svärd Hertel och Emma Weilefors

Leder cirkulära åtgärder alltid till miljöbesparingar?

Att undersöka och kartlägga hur vi kan göra saker på ett mer miljövänligt och hållbart sätt har sällan varit så spännande som nu. Forskaren Hampus André har tagit fram ett nytt ramverk för att analysera hur våra konsumtionsvanor påverkar miljön, och använt det för att studera skaljackor.

Idag är cirkulära åtgärder, som att återanvända kläder och handla secondhand för att minska vår miljöpåverkan, väldigt aktuellt. Men leder cirkulära åtgärder alltid till besparingar för miljön och vad är det egentligen som driver konsumtion? För att besvara just dessa frågor har Hampus André, forskare vid KTH och i Mistra Sport & Outdoors, utvecklat ett nytt ramverk för livscykelanalyser.

– I en livscykelanalys räknar man fram en produkts miljöpåverkan under hela dess livslängd. Det gör att vi kan jämföra miljöpåverkan från plagg som, genom secondhandmarknader, används av minst två personer under livscykeln, med plagg som används av en och samma person innan de slängs, förklarar Hampus.

Ett problem med livscykelanalyser av cirkulära åtgärder är enligt Hampus att man oftast inte kartlägger användningsfasen tillräckligt väl. Det finns många aspekter som spelar roll för vad cirkulära åtgärder resulterar i miljömässigt.

– När man gör livscykelanalyser tittar man sällan på vad som driver ny konsumtion. Det var bland annat det som motiverade mig att skapa ett ramverk som syftar till att få in sådana aspekter, säger Hampus.

Att det är just skaljackor som studeras beror på att det är en produkt som används i samband med många olika sport- och friluftaktiviteter. Det gör forskningen relevant för många typer av aktörer och utövare. För att få en så lång livslängd på skaljackan som möjligt är det viktigt att förstå varför användare gör sig av med sina skaljackor. Först då kan vi identifiera vilka slags åtgärder som behövs för att minska miljöpåverkan från konsumtion. Det kan antingen handla om tekniska förbättringar för att förlänga livslängden på produkter, eller ett förändrat beteende hos användarna.

För att få en bredare förståelse för hur skaljackor används genomfördes både intervjuer med ägare av secondhandbutiker och en enkätundersökning med användare av skaljackor. Frågorna handlade bland annat om hur ofta skaljackorna används och hur länge de brukar hålla.

Undersökningen jämförde två olika typer av användningsfaser. Den ena var skaljackor som sålts via secondhandbutiker och därmed ägts och använts av i regel två användare. Den andra var skaljackor som ägts och använts av en och samma användare. En spännande upptäckt som gjordes var att även om skaljackor köpta via secondhandbutiker har en marginellt längre livs-

Till vänster; Hampus och hunden Keb utanför en secondhandbutik för outdoor-produkter. Till höger; begagnade skaljackor.

längd jämfört med de skaljackor som ägts av en och samma person, används de totalt sett färre gånger under sin livslängd.

– Många tänker att en cirkulär ekonomi innebär att produkter används fler gånger, men vi har sett att det är något som inte alltid stämmer. Till en början var det förvånande men sedan förstod vi anledningen. Skaljackor hamnar ofta i secondhandbutikerna för att den första användaren har varit missnöjd med något och detta missnöje gör troligtvis att jackan inte använts så ofta. Vi tror att det kan gälla för andra produkter också. Att vi kunde upptäcka och förvånas av ett så pass rimligt resultat tycker vi pekar på nyttan med ramverket – det kan ge ny kunskap om hur miljöpåverkan förändras av cirkulära åtgärder, säger Hampus.

Den insamlade datan användes i en livscykelanalys för att undersöka miljöpåverkan av de två typerna av användningsfaser som jämförts, och se hur den påverkas av olika användarmönster. Sammanfattningsvis visar studien att cirkulära åtgärder inte är så effektiva som många tror, även om de definitivt är bättre än att slänga saker för tidigt. Trots det hamnar cirkulära åtgärder på en andra plats när man jämfört alternativet, där en och samma användare använder produkten under lång tid.

Nästa steg för Hampus är att, tillsammans med andra forskare inom Mistra Sport & Outdoors, räkna på miljöpåverkan från olika konsumtionsmönster i samband med motionsevenemang.

Så kan evenemang bli mer miljövänliga

Sommarens O-Ringen – 5-dagarstävlingen i orientering – genomfördes i Åre i Jämtland. I samband med tävlingen gjorde Mistra Sport and Outdoors forskare flera studier om både arrangörernas och deltagarnas beteenden kopplade till miljöpåverkan.

Axel Eriksson, doktorand i turismvetenskap vid Mittuniversitetet, studerade samverkan mellan arrangören O-Ringen och lokala aktörer med kunskap om området där tävlingarna genomfördes.

– Det är viktig att förstå hur den lokala kunskapen används, särskilt när man när man sliter på marker som dagligen används av flera aktörer och när det kommer många turister till samma plats, vilket kan hota det lokala ekosystemet, säger Axel.

Inför O-Ringen 2023 gjorde Axel forskningsintervjuer med ledningsgrupper och andra medarrangörer, såsom kommunen. Han pratade också med lokala aktörer som bor och verkar i området. Under en månad studerade han dessutom uppbyggnaden av arenorna.

Samverkan brister

Studierna visar att O-Ringens arrangörer exkluderar vissa aktörer i området och inte i någon större grad är intresserade av lokala kunskaper utanför sin egen sport. Samtidigt är också de lokala aktörerna ovilliga att vara involverade då de känner sig utanför och saknar inflytande, men de oroar sig för det slitage så många personer kan åstadkomma. O-Ringen, å andra sidan, ser sig inte som en turismarrangör – de arrangerar

ett evenemang och ser inte att de är del av ett ekosystem av turismprodukter.

Axel Eriksson ser sin forskning som en pusselbit i ett större forskningsfält om hur delaktighet och samarbete kan bidra till mångfunktionella landskap.

– Man måste få arrangörer att se sina evenemang som ett turistmål bland många andra. Avtrycken av stora evenemang kan hota andras sätt att leva och bo i området, säger Axel.

Svårt att påverka miljöbeteenden

Louise Eriksson vid Mittuniversitetet genomförde en studie för att undersöka om man med information kan öka deltagarnas miljöbeteende, samt hur deltagarnas uppfattning om arrangörens miljöambition påverkades av informationen. Studien gjordes tillsammans med kollegorna John Armbrecht och Erik Lundberg, forskare vid Göteborgs universitet.

Forskarna tittade framförallt på deltagarnas färdmedelsval, konsumtion och återvinning. De genomförde en enkätstudie med experimentellt upplägg där de skickade ut enkäter till deltagare innan evenemanget. Därefter fick experimentgruppen ta del av information som uppmunttrade dem att agera miljövänligt i samband med

evenemanget. Slutligen följde forskarna upp med en enkät efter evenemanget.

– På så sätt kunde vi avgöra om miljöinformationen hade en påverkan på miljöbeteenden och deltagarnas uppfattning om arrangörernas miljöambition, berättar Louise Eriksson.

Studien visade att det är väldigt svårt att påverka folks miljöbeteenden, vilka också är beroende av de möjligheter att agera miljövänligt som ges vid evenemanget. Information kan dock påverka deltagarnas uppfattning om arrangörens miljöambition, vilket i tidigare studier visat sig ha betydelse för deltagarnas vilja att agera miljövänligt. Det är också viktigt att uppmuntra folk att tillsammans göra skillnad och att man kan göra skillnad som individ och i grupp på lång sikt.

Resandet står för stora utsläpp

Just evenemang är viktiga att studera för att exempelvis resande till och från evenemang står för

relativt stora klimatutsläpp. Om resebeteendet kan förändras skulle det kunna bidra till minskad miljöpåverkan. Men evenemang är också ett tillfälle där beteendeförändring kan initieras.

– Evenemang är en plattform där det är möjligt att påverka folks attityder, värderingar och beteenden utanför vardagen. Sedan kan beteendeförändringen fortsätta efter att evenemanget har slutat, säger Erik Lundberg.

Verktyg för förändring

På sikt hoppas forskarna att resultaten ska bidra till en bättre förståelse för hur evenemang, evenemangsarrangörer och evenemangsdeltagare kan driva på sport och friluftsliv mot att bli mer miljövänligt.

– Denna och kommande studier skulle kunna ge de inblandade bättre verktyg att använda evenemang som en plattform för förändring, avslutar Erik.

Utbildning i miljöengagerad paddling – ”Något vi kan jobba konkret med”

Svenska Kanotförbundet önskade sig en kanotutbildning som integrerar miljöperspektiv – det blev verklighet under 2023 genom samverkan med forskare i Mistra Sport & Outdoors.

Daniel Wolf-Watz, forskare i Mistra Sport & Outdoors har tillsammans med Thomas Beery vid Högskolan i Kristianstad samt Emilia Fägerstam och Jonas Forsmark vid Linköpings universitet utvecklat kursen ”Miljöengagerad paddling” tillsammans med Svenska Kanotförbundet. Allt började med en förfrågan från förbundet som länge önskat en utbildning med miljöfokus.

– Att höja medvetenheten om miljörelaterade frågor har alltid varit viktigt för oss. Om framtidens generationer ska kunna paddla och njuta av naturen på det enkla sätt som paddling erbjuder, så kräver det av oss som vistas på vattnet att vi är medvetna om vad som bevarar och skyddar

Jonas Forsmark, Åsa Andersson och Daniel Wolf-Watz, fotograferade av Thomas Beery.

det. Därför behövs den här kursen, säger Katinka Ingves som är verksamhetsutvecklare inom friluftspaddling på Svenska Kanotförbundet.

Ett tiotal ledare är redan utbildade

Kursen riktar sig till kajakledare och syftar till att ge dem kunskap och verktyg för att stimulera till en ökad miljömedvetenheten hos kanotister. När utbildningen sjuksattes i maj 2023 deltog ett tiotal ledare från Friluftsrämjandet, kanotföreningar, utbildningsföretag och kanotcentraler. De fick lära sig om de teoretiska utgångspunkterna, prova på övningar och skapa egna pass som de testade på varandra.

– Kursen handlar inte om att lista miljöhot och komma med pekpinna. I stället försöker vi hitta sätt att skapa förutsättningar för ett miljövänligt beteende. Detta handlar dels om trygghet i kanoten och i det sociala sammanhanget man befinner sig i, dels om en relation till vattnet som öppnar upp för tankar kring miljön och hur vi kan värna om den, förklarar Daniel Wolf-Watz.

Forskning och uppföljning

Utvecklingen och genomförandet av utbildningen var bara de första stegen. Därefter har

effekterna av kursen beforskats. Intervjuer med deltagarna har genomförts såväl inför som efter den följande kanotsäsongen.

– Vi vill få en förståelse för vad kursen gav och vad som hände därefter. Gjorde kursen dem bättre rustade som kanotledare, och hur gick det när lärdomar och engagemang skulle omsättas i praktiken? Vi är intresserade av vad som gick att genomföra och vad som eventuellt låg i vägen för kanotledarnas ambitioner att integrera miljöperspektiv i sina aktiviteter. Resultaten kan visa vad som verkligen fungerar och vad vi behöver skruva på för att utbildningen ska ge de effekter vi vill ha, förklarar Daniel Wolf-Watz.

Kanotförbundet planerar framåt

Svenska Kanotförbundet har efter utbildningen fortsatt arbetet med miljöengagerad paddling. De planerar nu framåt och nästa steg är att

utbilda instruktörsutbildare som kan ta rollen som Daniel, Thomas, Jonas och Emilia hade under pilotutbildningen.

– Vi har planerat en instruktörsutbildning i Stockholm i maj 2024, och hoppas att få ihop en grupp på ungefär åtta personer, spridda över landet, berättar Katinka Ingves.

Förbundet är nöjda med vad samarbetet mellan dem och forskarna i programmet utmynnat i.

– Det är precis det här vi vill få ut av vårt engagemang i Mistra Sport & Outdoors. Någonting vi kan jobba konkret med. Vi kan formulera hållbarhetspolicies och strategier, men i slutändan kommer det ner till vad våra föreningar och individer gör i sin vardag och i sin verklighet, säger Åsa Andersson, utvecklare på Svenska Kanotförbundet.

Ett urval av leveranser från Mistra Sport & Outdoors under 2023

Vetenskapliga publikationer

André, H., Björklund, A., 2023. **A framework to open the black box of the use phase in circular economy life cycle assessments: the case of shell jacket reuse.** Journal of Industrial Ecology 27(4).

Backman, Erik, Daniel Svensson, and Itai Danielski. (2023). **"The Changing Landscape of Sport Facilities: Consequences for Practitioners and the Environment."** (2023): 50–65.

Erik Backman & Daniel Svensson (2023). **Where does environmental sustainability fit in the changing landscapes of outdoor sports? An analysis of logics of practice in artificial sport landscapes.** Sport, Education and Society, 28:6, 727–740.

Eriksson, A. (2023). **'If they touch our cloudberries, that means war': Rural liveability and acceptance of environmental impacts from event tourism.** In: Tourist Studies, 14687976231200902, pp 1–18.

Eriksson, A., R. Pettersson and S. Wall-Reinius (2023). **"Environmental concerns in nature-based events: the permit process for organised outdoor recreation and sport"**, in: Scandinavian Journal of Hospitality and Tourism, pp 1–19.

Isgren Karlsson A, Alatalo T, Nyberg G & Backman E (2023) **Exploring physical education teachers' perceptions and attitudes towards digital technology in outdoor education,** Journal of Adventure Education and Outdoor Learning, 23:4, 510–524.

Lanzendorf, T., & Margaryan, L. (2023). **Environmental Leverage through Sport Event Portfolios.** In J. Whitfield, M. Gouthro, & M. Moital (Eds.). The Routledge Handbook of Events and Sustainability. Routledge.

Margaryan, L., & Eriksson, A. (2023). **Chapter 7 'Invisible' impacts and hybrid spaces of nature-based events: The case of.** Cases For Event Management and Event Tourism, 87.

Svensson, D., Backman, E., Hedenborg, S. & Sörlin, S. (eds.) (2023). **Sport, Performance and Sustainability.** London: Routledge. Open access at Routledge.

Svensson, D., Saltzman, K. & Sörlin, S. (2023). **Stigarna leder oss till dem vi en gång var.** Forskning & Framsteg, nr. 4, 2023, p. 50–53.

Winell, E., Armbrecht, J., Lundberg, E. and Nilsson, J. (2023), **"How are fans affected by the commercialization of elite sports? A review of the literature and a research agenda"**, in: Sport, Business and Management, Vol. 13 No. 1, pp. 118–137.

Muntliga presentationer

Andersson, T.D., Armbrecht, J. & Lundberg, E. (2023). **Advancements in Event & Festival Research – a sustainable future,** session at 31st Nordic Symposium on Tourism and Hospitality Research.

Bäckström, M. (2023). **"Durability from different angles"** Presentation and panel discussion on functionality and durability in rainwear at European Outdoor Summit, Berlin.

Borgström, S. & K. Svärd Hertel. (2023). **Kungl. Skogs- och Lantbruksakademien, KSLA, Caseutmaning, stad och land – oändliga anspråk och ändliga resurser.**

Borgström, S. (2023). **Hur når vi en hållbar användning av mark och vatten inom idrott och friluftsliv i ett förtätande landskap som Stockholm?** Conference for municipal outdoor recreation strategists arranged by Stockholm County Administrative Board.

Fler leveranser finns på nästa sida, och på www.mistrasportandoutdoors.se/publikationer

Borgström, S., Andersson, E., Fredman, P., Wall-Renius, S., and O. Jacobsson. (2023). **Naturvård + Friluftsliv = Sant? Vagar framåt för ekologiskt hållbara, mångfunktionella landskap.** Session på Tankesmedja för friluftsliv, Naturvårdsverket, Stockholm.

Eriksson, A. & Abrahamsson, O. (2023). **Phenomenology of environmental impact during nature-based events.** 31th Nordic Symposium on Tourism and Hospitality Research, Östersund.

Fredman, P., Hedenborg, S., Svensson, D. (2023) **Mistra Sport & Outdoors, Vagar till ökad hållbarhet inom idrotten och friluftslivet,** Träffpunkt idrott, Göteborg.

Fredman, P. (2023) **Besöksförvaltning – En spaning inåt och utåt.** Presentation at Tankesmedja för friluftsliv, Naturvårdsverket, Stockholm.

Hedenborg, S. (2023) **Idrotten och miljöfrågan – en fråga för (idrotts)lärare?** Idrottslärarstämma Högskolan Dalarna Falun den 24–25 mars.

Isgren Karlsson, A. (2023). **Environmental sustainability in physical education. A study of physical education teachers' perceptions and attitudes towards environmental sustainability in physical education.** Presented at ECER, Glasgow.

Sörlin, S. (2023). **Egenskaper hos snö – Sverige en vintersaga.** Sveriges radio, Vinter i PI.

Sörlin, S. (2023). **Hur blir friluftslivet hållbart? Nödvändighet att tänka nytt om kunskap.** Tankesmedja för friluftsliv, Stockholm.

Stenseke, M. (2023). **Managing landscape values and nature's contributions to people. Changing heritage landscapes. Contemporary challenges confronting conservation and tourism beyond the nature-culture dicotomy,** Seminar series at the University of Padua.

Svensson, D. (2023). **Sport and climate change: challenges and opportunities,** European College of Sport Science (ECSS) Congress, 5 July 2023, Paris, France.

Wolf-Watz, D., Eriksson, L., Faskunger, J., Beery, T., Zhang, J. & Ingves, K. (2023). **Beteendeförändringar för hållbart friluftsliv.** Session på Tankesmedja för friluftsliv, Naturvårdsverket, Stockholm.

Rapporter från Mistra Sport & Outdoors

Larneby, M., Fredman, P., Radmann, J. & Hedenborg, S. (2023). **Från naturvård till klimat hot. Friluftsförbundens arbete med ekologisk hållbarhet.** Mistra Sport & Outdoors, Rapport 2023:1.

Stenseke m.fl. (2023). **På väg mot en hållbar användning av mark och vatten inom idrotten och friluftslivet år 2030? Ett scenarioarbete med åtgärdsförslag.** Mistra Sport & Outdoors, Rapport 2023:2.

de Bernardi, C., Linde, S. & Ioannides, D. (2023). **Pro-environmental behaviour in sport and outdoor activities: A literature review.** Mistra Sport & Outdoors, Rapport 2023:3.

Ankre, R., Olausson, F. & Wall-Reinius, S. (2023). **Strategisk planering för friluftsliv och hållbarhet i Jämtlands län och dess fjällkommuner. En analys av planerings- och strategidokument samt intervjuer med olika aktörer på regional och lokal nivå.** Mistra Sport & Outdoors, Rapport 2023:4.

Wall-Reinius, S., & van den Brink, P. (2023). **Rekreation och miljöpåverkan i fjällen. En sammanfattning av forskning om ekologiska effekter av friluftsliv, turism och sport.** Mistra Sport & Outdoors, Rapport 2023:5.

Lanzendorf, T., Högemann, H. & Margaryan, L. (2023). **Environmental impacts of events with a focus on orienteering.** Mistra Sport & Outdoors, Rapport 2023:6.

Webbinarier för kunskapsöverföring och samverkan

Under 2023 arrangerade vi två webinarier för att sprida kunskap och inspirera till samtal kring utmaningar och lösningar för ökad miljömässig hållbarhet.

Hur når vi en hållbar användning av mark och vatten inom idrotten och friluftslivet?

Webbinalet den 16 maj utgick ifrån rapporten "På väg mot en hållbar användning av mark och vatten inom idrotten och friluftslivet år 2030? Ett scenarioarbete med åtgärdsförslag."

Under webinariet diskuterades och redogjordes för hållbar användning av mark och vatten inom idrotten och friluftslivet. Rapportförfattarna berättade om tankegångarna utifrån sina olika perspektiv.

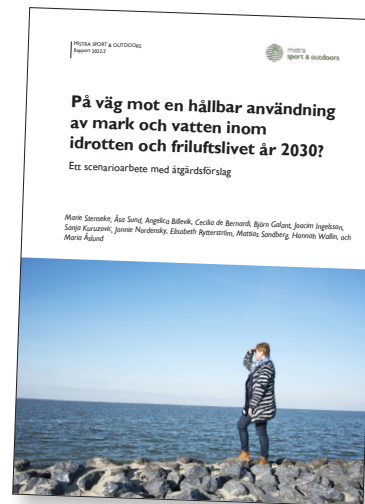
Rapporten innehåller såväl framtidsspaningar som åtgärder och förslag för att styra mot en hållbar mark- och vattenanvändning, och är tänkt att fungera som underlag för strategiska diskussioner och utveckling hos olika samhällsaktörer inom idrott, friluftsliv, naturvård och fysisk planering.

Inspelningar från webinarier kan ses på www.mistrasportandoutdoors.se/webbinarier

Framtidens miljömässigt hållbara idrotts- och friluftsanläggningar

Under detta webinarium den 22 november lyfte vi på locket till framtidens knäckfrågor kring anläggningar och miljömässig hållbarhet. Vad kännetecknar en miljömässigt hållbar idrott- och friluftsanläggning och hur når vi dit?

Webbinalet bestod av en blandning av forskningspresentationer och spännande perspektiv från bland annat Center för idrotts- och friluftsanläggningar, Sveriges Kommuner och Regioner, Riksidrottsförbundet, Svenskt Friluftsliv, Ecoloop och Arena Vattnet.

Rapporten "På väg mot en hållbar användning av mark och vatten inom idrotten och friluftslivet år 2030? Ett scenarioarbete med åtgärdsförslag" finns att läsa på www.mistrasportandoutdoors.se/publikationer

Blogginlägg 2023

Samkunskapande – en hållbarhetsforskarens perspektiv

Sara Borgström, docent i hållbar stadsutveckling vid KTH och forskare i Mistra Sport & Outdoors

Varför skräpas det ned i naturen?

Mikael Drackner, chef kunskapsutveckling på Håll Sverige Rent

Pusselbitar för mer hållbar klädkonsumtion

David Gunnarsson, enhetschef Bra Miljöval, Naturskyddsföreningen

Löpning, Lycka och Miljön

John Armbrecht, docent i företagsekonomi vid Göteborgs universitet och forskare i Mistra Sport & Outdoors

Skit också.

Linus Kron, VD Västkoststiftelsen

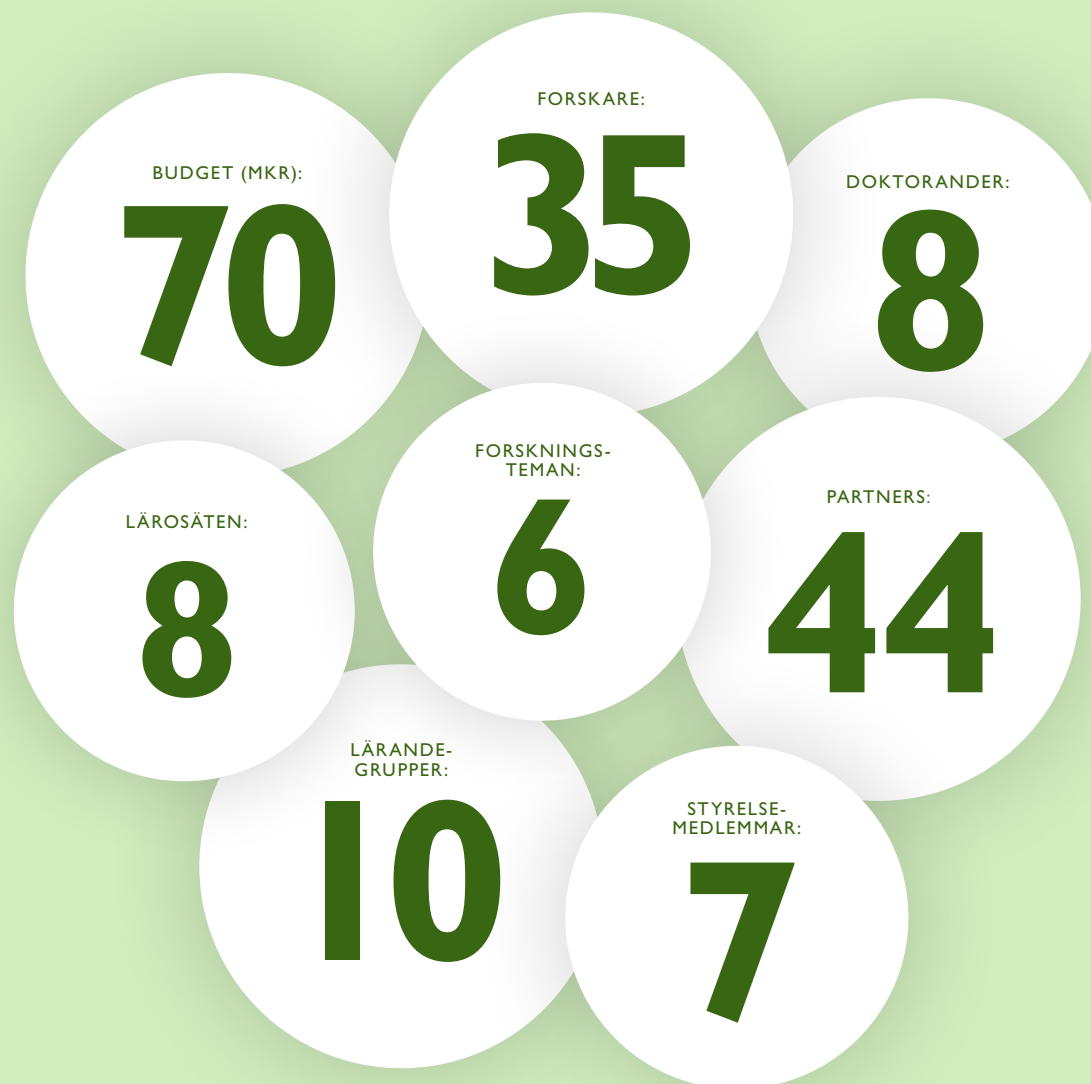
Framgångsexempel 2023

Svenska Orienteringsförbundet

– Orienteringen vill vara ledande aktör inom hållbarhet

"Vandra med koll" – Digital tjänst lockar fler ut i naturen

Mistra Sport & Outdoors i siffror

Deltagare i programmet

Kansli/administrativt stöd

Peter Fredman, programchef
Karin Berg, samverkansledare
Sandra Wåger, kommunikationsansvarig
Märit Christensson, administratör
Per-Richard Lindgren, ekonom
Åsa Sund, facilitator
Karin Svärd Hertel, facilitator
Hanna Liljendahl, kommunikatör
Emelie Arctadius, kommunikatör

Styrelse

Eva Thörnelöf, ordförande
Peter Mattsson, Riksidrottsförbundet (t.o.m 31 okt 2023)
Malin Järf, Riksidrottsförbundet (från 1 nov 2023)
Ulf Silvander, Svenskt Friluftsliv
Christiane Dolva Törnberg, HM Foundation
Maria Johansson, Lunds tekniska högskola
Ludde Edgren, Mittuniversitetet
Josefine Åhrman, Svenskt Friluftsliv (från 1 mars 2023)
Johan Edman, Mistra (adjungerad till styrelsen)

Deltagande universitet

Kungliga Tekniska högskolan
Malmö universitet
Chalmers tekniska högskola
Mittuniversitetet
Stockholms universitet
Göteborgs universitet
Högskolan Dalarna
Umeå universitet

Forskare

Kunskap och omvandling

Sverker Sörlin, Kungliga Tekniska högskolan, temaledare
Susanna Hedenborg, Malmö universitet, vice temaledare
Daniel Svensson, Malmö universitet
Erik Backman, Högskolan Dalarna
Andreas Karlsson Isgren, Högskolan Dalarna
Marie Larneby, Malmö universitet
Liubov Timonina, Kungliga Tekniska högskolan
Johan Carlsson, Malmö universitet

Hållbara transporter

Anders Larsson, Göteborgs universitet, temaledare
Ann Legeby, Kungliga Tekniska högskolan, vice temaledare
Jorge Gil, Chalmers tekniska högskola
Oskar Abrahamsson, Göteborgs universitet

Hållbar användning av mark och vatten

Marie Stenseke, Göteborgs Universitet, temaledare
Sara Borgström, Kungliga Tekniska Högskolan
Sandra Wall-Reinius, Mittuniversitetet
Erik Andersson, Stockholms universitet
Rosemarie Ankre, Mittuniversitetet
Axel Eriksson, Mittuniversitetet
Oskar Abrahamsson, Göteborgs universitet
Peter Fredman, Mittuniversitetet
Kristin Malmcrona Friberg, Kungliga Tekniska Högskolan
Olga Milinchuk, Mittuniversitetet
Oscar Jacobsson, Göteborgs universitet
Amin Rastandeh, Kungliga Tekniska Högskolan

Material och hållbar utrustning

Mikael Bäckström, Mittuniversitetet, temaledare
Itai Danielski, Umeå universitet, vice temaledare
Anna Björklund, Kungliga Tekniska Högskolan
Kajsa Nilsson, Mittuniversitetet
Judith Waller, Mittuniversitetet
Hampus André, Kungliga Tekniska Högskolan
Louisa Nilsson (f.d. Swenne), Mittuniversitetet

Hållbara evenemang

Robert Pettersson, Mittuniversitetet, temaledare
John Armbrrecht, Göteborgs universitet, vice temaledare
Erik Lundberg, Göteborgs universitet
Lusine Margaryan, Mittuniversitetet
Axel Eriksson, Mittuniversitetet
Malin Zillinger, Mittuniversitetet
Tommy Andersson, Göteborgs universitet

Beteenden, styrmedel och utveckling

Dimitri Ioannides, Mittuniversitetet, temaledare
Peter Fredman, Mittuniversitetet
Cecilia de Bernardi, Mittuniversitetet
Daniel Wolf-Watz, Mittuniversitetet
Louise Eriksson, Mittuniversitetet
Samudika Weliveriyage, Mittuniversitetet

Rörelse

Stefan Linde, Mittuniversitetet
Karin Berg, samverkansledare

Deltagande organisationer, myndigheter och företag

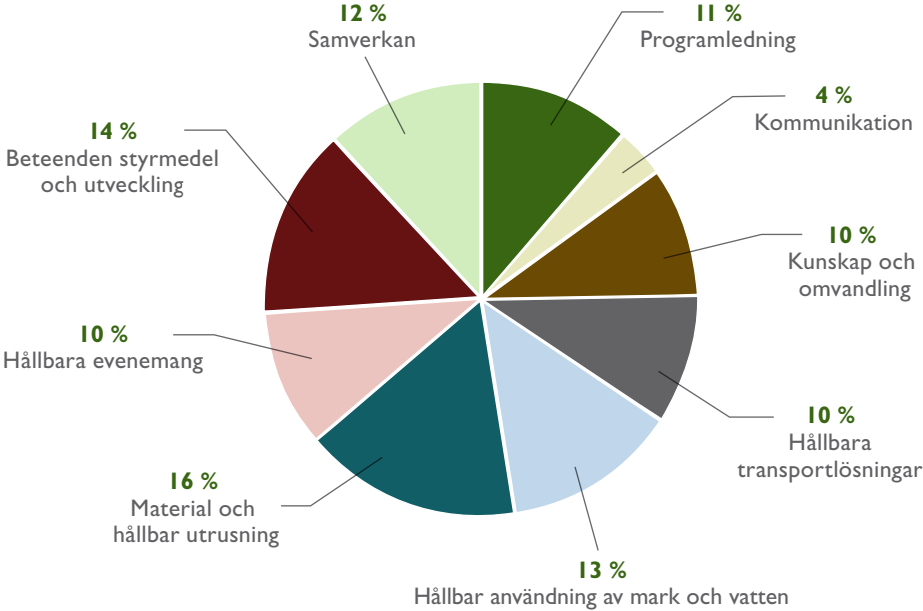
Bergs kommun
Ecoloop
En Svensk Klassiker AB
Friluftsrämjandet
Friluftsrämjandet Region Mälardalen
Fritidsbanken
Got Events
Göteborgs stad, Idrott- och föreningsförvaltningen
Göteborgs stad, Stadsmiljöförvaltningen
Havs- och vattenmyndigheten
Håll Sverige Rent
Järfälla kommun
Kungälv kommun
Lilla Edets kommun
LRF

LRF Mälardalen
Länsstyrelsen Hallands län
Länsstyrelsen i Västra Götalands län
Länsstyrelsen Jämtlands län
Länsstyrelsen Stockholms län
Naturvårdsverket
Outdoormap AB
Patagonia
Region Stockholm
Region Västerbotten
Riksidrottsförbundet
Scandinavian Outdoor Group
Skogsstyrelsen
STERF
Svenska Fotbollsforbundet

Svenska Kanotförbundet
Svenska Naturskyddsföreningen
Svenska Orienteringsförbundet
Svenska Parasportförbundet
Svenska Ridsportförbundet
Svenska Skidförbundet
Svenska Turistföreningen
Svenskt Friluftsliv
Sveriges Akademiska Idrottsförbund
Sveriges Fritids- och kulturchefsörening
Thule Group AB
Västkuststiftelsen
Västtrafik
Åre kommun

Ekonomisk översikt 2023

	kSEK
Balanserade medel från 2022	14 298
Intäkter	
Mistra	11 773
Medfinansiering från konsortieparter	1 522
Övriga intäkter	35
Totala intäkter	13 330
Kostnader	
Löner	13 570
Resor	614
Förbrukningsmaterial	33
Avskrivningar	3
Övriga direkta kostnader	847
Köpta tjänster	1 570
Indirekta kostnader	2 783
Totala kostnader	19 420
Utgående balans 2023	8 208

Kostnadernas fördelning på programmets olika poster	tkr
Programledning	2 194
Kommunikation	713
Kunskap och omvandling	1 885
Hållbara transportlösningar	1 904
Hållbar användning av mark och vatten	2 506
Material och hållbar utrustning	3 182
Hållbara evenemang	1 989
Beteenden styrmedel och utveckling	2 751
Samverkan	2 297
Totala kostnader	19 420

Ansökan till andra fasen av Mistra Sport & Outdoors

En betydande insats under 2023 har varit arbetet med ansökan till programmet andra fas. Programchef Peter Fredman berättar om processen och sina tankar om Mistra Sport & Outdoors framtid.

Processen startade redan i början av året då alla i programmet fick möjlighet att ge inspel. Större frågor har diskuterats i en dialoggrupp där både forskare och partners har ingått. Inriktningen på andra fasen var teman som togs upp under programmötet på Bosön i april och det digitala programmötet i oktober. Då diskuterades bland annat transformation genom kommunikation, framgångsrik samverkan genom lärandegrupper och fokusområden för den andra fasen. Ansökan har också varit ett återkommande ämne för programstyrelsen.

I mitten av december skickades ansökan in till vår finansiär Mistra. En internationell utvärderingsgrupp bestående av fem personer har granskat ansökan och skrivit ett utlåtande till

Mistra. I slutet av januari 2024 hölls en hearing på Mistras kansli i Stockholm där representanter från programmet träffade utvärderarna och svarande på frågor. Ansökan tillsammans med utvärderarnas rapport och programmet kommentarer på rapporten går sedan till Mistras styrelse som beslutar om den andra fasen.

Från innehållet i ansökan kan särskilt nämnas att vi föreslår tydligare effektmål för programmet: att öka miljökunskapen, förmågan och engagemanget bland programdeltagare och andra aktörer. Vi föreslår att sex teman i den första fasen blir fyra fokusområden: Transformativ sport och friluftsliv, Resursanvändning och cirkulära flöden, Besöksförvaltning och den fysiska miljön, samt Hållbara evenemang. Vi planerar för ett idélab som testar och implementerar lösningar med potential att skalas upp, ut eller djupare för att förbättra hållbarhet i praktiken. Vi vill också lägga större betoning på internationellt samarbete och kunskapsöverföring.

Hearing i Stockholm den 25 januari 2024.

Mistra Sport & Outdoors – 2023 in brief

Mistra Sport & Outdoors is a research and co-creation program that aims to generate knowledge and solutions for increased sustainability within sport and outdoor recreation. Organized into six themes, we are working towards our goals of producing research at the international forefront, starting a movement for sustainable development in sport and outdoor recreation, and establishing a network-based development centre for sustainable solutions.

This is the fourth annual report since the program began in 2020. With almost four years behind us, many interesting results are being published in journals and presented at conferences, seminars and through our popular webinars. Scientific output from Mistra Sport & Outdoors in 2023 includes the book, *Sport, Performance and Sustainability*, published at Routledge as well as articles and book chapters about: environmental sustainability in physical education; landscapes of performance; environmental sustainability in fast-emerging sports; sustainable travel for outdoor recreation; rural livability and acceptance of environmental impacts from event tourism; environmental performance of shell jacket reuse; environmental leverage through sport event portfolios; and a literature review of pro-environmental behavior in sport and outdoor activities.

Following the co-creation approach, we have worked actively with learning groups, by conducting workshops and seminars, and by communicating to broader audiences within the sport and outdoor sectors. This includes two meetings with all program participants, one of which was a physical meeting at Bosön in Stockholm. Also, there were sessions organized by the program at Träffpunkt Idrott in Gothenburg and Tanke-smedja för friluftsliv in Stockholm. Finally, we participated in a seminar organized by Mistra during the Almedalen Week in Visby. In November we organized a webinar about sustainable sport- and outdoor facilities together with the Swedish Research Council for Sport Science and the Association for Sweden's Municipalities and Regions (SKR).

Major deliveries arising from the program in 2023 included the report of the first phase and the application for a second phase (2024-2029) of Mistra Sport & Outdoors. These documents were submitted to Mistra in December and were followed by a hearing with the evaluation group in January 2024. It is the Mistra board which makes the decision for continued funding based on the two documents (with supplements), the evaluation report, and our reply to the report.

// PETER FREDMAN
DIRECTOR, MISTRA SPORT & OUTDOORS

Report from phase I

The report from phase I summarizes the first 3,5 years of Mistra Sport & Outdoors. The initial sections describe our vision and goals and how the COVID-19 pandemic impacted the program (delayed several planned activities, while new ones were initiated). Extra funding from the strategic reserve made it possible to study how sports and recreation in the outdoors changed during the pandemic. The report also describes lessons learned from phase I and how these are brought forward to the proposed phase 2. Indeed, they lead to a more sophisticated goal structure and a revised view about the goal to create a movement for more environmentally sustainable sports and outdoor recreation.

The results from the six research themes and ten learning groups constitute the larger body of the report. This includes, among others, a curriculum for environmental sustainability in sports teacher training, a guide for sustainable travel, a test of fabric for functional clothing, a recipe book for multifunctional landscapes and a compass for sustainable events. Experiences from working with co-creation methodology and the communication activities have also been evaluated. Mistra Sport & Outdoors has generated several “spin-off” activities and projects, such as VIMAS, COASTREC, SEE and SustainGov, which are described in the report.

By November 2023 (deadline for the evaluation reports) Mistra Sport & Outdoors had produced 22 scientific articles, 14 book chapters, 40 international conference presentations, and 15 reports. An additional 8 peer-reviewed papers were submitted, and 8 doctoral/licentiate theses are scheduled for 2024–2025.

"Mistra Sport & Outdoors (2024). Towards Sustainable Solutions, Progress report phase I, 2020–2024. Rapport 2024:1" is available at www.mistrasportandoutdoors.se/en/publications

mistra
sport & outdoors

FOTO: MOSTPHOTOS | UNSPLASH | MITTUNIVERSITETET | RIKSIDROTTSFÖRBUNDET | SVENSKT FRILUFTSLIV | SVENSKA KANOTFÖRBUNDET | PRIVATA
FORMGIVNING: MITTUNIVERSITETET

FINANSIERAT AV

Stiftelsen för miljöstrategisk forskning